

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276

TOLLHEGYEN.

— június 2.

(Tulipán és pünkösdi rózsza) Ős-magyar virág a tulipán, a magyarok hozták Európába és hazájukból. Ime, a tulipán hálás, mert ezer év óta disziti a magyar nép kis kertjeit s szebbnél szebb formáival, színeivel ékesíti föl a kezemunkáját, most pedig felszállott magasra és vezérli a nemzeti törekvések mezején előre és előre! De ne feledkezzünk meg miatta a magyar nép másik kedves virágáról, a pünkösdi rózsáról, mely a Szentlélek földre szállásának ünnepén üdvözlő bennünket. A tulipán az elkéséredéssel folyó nemzeti küzdelmek, a pünkösdi rózsza a békés öröm és szívbéli vidámság jelképezője. „Kivirult már a pünkösdi rózsza”, zengi a népdal. Majd meg így magasztalja szíve választottját, a gyönyörű hajadont a szerelmes paraszt legény:

„Nem anyától lettél,
Rózsafán termettél,
Piros Pünkösdi napján
Hajnaltól születél . . .”

A mint magyar virág a pünkösdi rózsza, oly ünnep maga a Pünkösd is, a melyhez valamennyi ünnep közt a legtöbb magyaros vonást fűzte a néplélek. A májusfát hazánk sok vidékén e napon állítják a leányka szüzi álmait rejtő ablak elé. Hogy ne lenne magyar ünnep a Pünkösd, mikor a *pünkösdi királyság* semmivel sem tart tovább, mint e hazában szokott a népszerűség, a hazafias felbuzdulás és annyi nemes törekvés tartani? A Pünkösd — ősrégi szokás szerint — ünnepe a nyár bevonulásának. Mi is a szabadság pompás nyarának visszatértéért adunk e napon hálát a magyarok Istenének. Esdve kérjük a Mindenhatót, ne legyen pünkösdi királyság e honban a hon jobbainak helyreállított uralma! Leszállott közénk a Szentlélek, a fehér galamb szárnyának lengését érezzük, hosszú és kínos harcok után békére hangolta malasztteljes sugallatával a királyt és a nemzetet. Bár közöttünk maradna a béke és hazaszeretet Szentlelke örökkön-örökké s a mint a tulipán a magyar nemzeti ügy diadalát jelenti be nekünk nem sokára, úgy jelképezze a pünkösdi rózsza időtlen-időig és mindkét virág sohasem hervadozva a magyar nép állandó örömét, vigasságát és a magyar nemzet boldog virulását!

Pünkösdi szentlélek.

— június 2.

(L. J.) A pünkösdi Szentlélek az emberek elméjét megerősítette, összehozta az emberiséget egy közös érdek és cél elérése érdekében.

Eljött most is a Pünkösdi és mintha a Szentlélek vigasztaló ereje járna közöttünk, mindannyian érezzük, hogy

nagyobb összetartásra, az emberi kölcsönös szeretetre, nagyobb szükségünk nem volt, mint épen most.

Ez csodálatos jelenség, mely összefűzi az emberiséget s mintegy álmából új életre ébreszt, most épen jókor jön.

Nemzetünk most ébredett s mit annyi időn keresztül elmulasztott, most akarja jóvátenni.

Elakarja felejtetni a sok keserűséget, méltatlan bánalmakat, melyek belülről épen úgy, mint kívülről marcangolták ezt a beteg testet: új mezbe akar öltözködni s a Szentlélek bátorító sugarától mintegy megiffjodva, új életet akar kezdeni.

Piros Pünkösdi ragyogó ünnepén szálljon meg minket a Szentlélek, hogy ne tántorodjunk utainkban, de kövessük Jézus példáját, hogy legyünk mindannyian egyek a szeretetben s így az élet becsét megismerni s annak minden gyönyörét a maga valóságában élvezni is fogjuk.

Legyen immár vége a viszálykodásnak, szállja meg a Szentlélek a tévegyöket, hogy mindent összetéve, mindent hazánk boldogításáért megtehesünk.

Ez az alkalom most végre elérkezett, ha kitartunk és nem csüggedünk, ha szilárd léptekkel haladunk az ösvényen, mely csak boldogulásunk felé vezet: úgy a legeszményibb tökély felé törekszünk csupán.

Pünkösdi Szentlélek! Szállj a szívekbe! Legyünk tetterősek, lelkesedjünk s a kitűzött cél el lesz érve.

Politikai hírek.

= A jövő képe. Fővárosi tudósítónk jelenti: Hír szerint az alkotmány és néppárt vezetői ma tanácskozást folytattak az iránt, hogy a két párt, amelynek programja csaknem megegyezik, az egyházpolitikai kérdés kikapcsolásával egy párttá egyesüljön.

= Gazdátlan mandátumok. Barabás Béla lemondása folytán új választás lesz az aradi és na yvárad kerületben. — **Batthányi** Tivadar gróf zurányi és pécsi mandátuma közül a zurányit tartotta meg. — **Nagy-szentmiklóson**, Nákó Sándor gróf fiúmei kormányzó kerületében báró Kaas Ivort jelöltik. — **Ungvárott** ma tartotta Visontai Soma programbeszédét.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, június 2.

Alig van husz ember a Házban, a mikor Justh elnök ragaszkodva elnöki bekö-

szöntőjében tett ígéréstéhez — pont tíz óra-kor megnyitja az ülést.

Jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, a melybe Vázsonyi Vilmos, Achim András, Vlád Aurél, Kovács Pál és Hodzsa Milán jegyezték be indítványokat.

Következik az

indemnitási javaslat.

tárgyalása.

Pop Csicsó István: Senki a világon el nem vitathatja a nemzetiségeknek azt a jogát, hogy párttá alakuljanak. A nemzetiség és nemzet az egy fogalom. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Menjen vissza az egyetemre!

Pap Csicsó: Tessék akkor visszaküldeni az egyetemre Eötvös Józsefet, Deák Ferencet és Kossuth Lajost is. Ne felejtsek el, hogy Deák Ferenc, a mikor a nemzetiségek vissza akartak vonulni a politikától, azt mondta, hogy ez nemzeti szerencsétlenség, mert a nemzetiségeknek a parlamentben a helyük, Tisza Kálmán soha sem tiltotta be a nemzetiségi gyűléseket. Rámutat arra, hogy az iskolákban a románokra rákényszerítik a magyar nyelvet. (Helyeslés a baloldalon.) A javaslatot nem fogadja el.

Kovács Ernő a nemzetiségi szónokoknak felel.

A kormány iránt bizalommal viseltetik s az indemnitási javaslatot elfogadja. Meg kell könnyíteni a hazafiaknak az adófizetést. Elitéli a pénzintézetek exlex adózását és módosító indítványt terjeszt be az exlex adózás tárgyában.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az adóvégrehajtásnál fenálló törvényeinket szigorúan kell alkalmazni, de azért szigorú utasítást ad, hogy az eljárás enyhe legyen és méltányos. A mi Buzátnak a betegápolás pótdóról előadott aggályait illeti, nem lehet keresztülvinni, hogy pótdókkal fedezzünk mindent. A mi az elkönyvelést illeti természetes, hogy 1906. és 1907-re könyveltetnek el. Ezután válaszol a nemzetiségeknek.

Senki sincs tisztában a nemzetiségi párt programjával.

Mi az alkotmány helyreállítására vállalkoztunk. És ekkor nem osztályok és fajok érdekeit képviseljük, hanem minden honpolgár javára törekszünk. Ne hirdessenek tehát olyan dolgokat, a mik elvben lehetnek jogosultak, a gyakorlatban megbosszúják magukat. (Helyeslés.) Hiszen mi mindenki számára csináljuk az adóreformot, a jobb tervezeti forrást, hát a kormány programján nem vonul végig mindenütt a szociális szempont? Ez merész szociális szempont, mely olyan mértékben lesz végrehajtva, a mint előrehaladott igazi államokban nincsen.

Itt nemzetiségi kérdéstről, nemzetiségek elnyomásáról szó nem lehet.

A mi összes jogintézményeink a jogegyenlőség elvére vannak helyezve. Mutaszanak egy törvényt, mely nem egyformán szól magyarra és nem magyarra. E kettő közt soha különbség nem tétetett, sőt a most panaszkodó urak sokkal inkább részesültek a jó téteményekben, mint a magyarok. Ott van például az egyház, a hol a nemzetiségek csaknem semmit szolgáltattak és mégis oly mértékben részesülnek a segítyekben, mint a magyar egyházak. A nemzetiségek kulturális fejlődését a kormány nem akadályozza meg, csak ahhoz ragaszkodik, hogy mindenütt idevezüljön a nem-

zeti állameszme. A mi a nemzetiségek érvényesülését illeti, az adminisztrációban már a szakszertű kezelés okából sem alkalmazható, de gondunk lesz arra, hogy a községi adminisztrációban helyt adjunk. Kulturális fejlődésünknek utját nem álljuk. Irodalmi egyesületeket épp úgy kezeljük, mint a Kisfaludy társaságot. Hol találják ezt? Rátér a választási törvényre. Az eddigi cenzuros rendszer mellett a nemzetiségek határozottan kedvezményben részesültek. Hiszen ha egységesítendő a cenzust, nagyon is megapadna a nemzetiségi szavazók száma. Mi azonban még ennek dacára is vállalkoztunk az általános szavazati jogra és éppen azok kifogásolják azt, a kik a legnagyobb hasznot húzzák belőle. Beszéljük, hogy a koalizált pártok között különbség van az általános választói jog dolgában. Lehetnek nézeteltérések, de a mikor a megalkotásról lesz szó, összefogunk egyeztetni a véleményeinket. Hiszen az egy hatalmas kérdés, melynél ezer szempontot kell felvetni.

Ugy viselkednek a nemzetiségek, mintha a kormány taktikából vállalkozott volna és nem komolyan határozta volna el magát a választási reform megalkotására. A nemzetiségi képviselő urnák bizalmatlankodnak, vádaskodnak. De várjanak, várják meg a javaslatokat, akkor meggyőződnek, hogy a haladókor minden követelményének megfelelő. Az indemnitás nem a kormányra kell, hanem a jogrend helyreállítására, mert a kormány bírja a Ház többségének bizalmát ne késleltessék tehát a megszavazását. Konciliáns hangon szól, nem úgy mint a nemzetiségek, a kik igazán nem idevaló hangot használnak. Pártokat támadnak, fűszurásokat osztogatnak akkor, a mikor a legnagyobb párt valóságos történelmi önmegtartóztatással ment a kormányzásba. Felszólítja, hogy dolgozzanak együtt. Mi méltányosságnak vállalkozunk, de megadása nem. (Zajos éljenzés.)

Az egész Ház feláll és percekig tapsol a kormányelnöknek.

Elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet után Zurifa tót nemzetiségi a javaslat ellen beszélt. Kirohanással a Ház ellenszenvének kitérését közt hangzottak el.

A Ház ezután Wekerle miniszterelnök indítványára elhatározta, hogy a leközelebbi ülés kedden fog megtartatni. Ennek napi rendjén — a mennyeiben az indemnitási vita vége ér — szerepelni fog az új javaslat is.

Ezután interpellációk következtek, mire az ülés végetért.

A Szerb dalosok Debrecenben.

(Saját tudósítónktól.)

— június 2.

Belgrádban a magyar hírlapírók talán épen ebben a pillanatban rakják le a magyar szerb barátság fundamentumait, amidőn a budapesti gyorsvonat a szerb dalosokat hozza a vendégszerető Debrecébe.

A mai nap összeröplődött eseményei nem engedik meg, hogy hosszasan elmélkedjünk a magyar-szerb barátság hasznáról és szükségességéről. Annyit azonban muszáj megmondani, hogy a bel és külpolitikai helyzet és Európa mostani nagyhatalmi képe egyaránt szoros barátságra utalják a magyar és szerb nemzetet.

Ezen barátság egyik, kedves előjelének tekinthető a szerb dalosok Debrecenbe érkezése. Az ősi civis-metropolisz lelkes szeretettel üdvözölte tiszteletreméltó vendégeit és elhalmozta a rokonszenv minden külső és belső jelével.

Egy negyedórai késéssel robogott be a budapesti gyorsvonat, a mely a szerb dalosokat hozta. A pályaudvar peronján ekkorra nagy számú közönség gyűlt össze, köztük testületileg részükük alatt a debreceni dalárdák.

A berobogó vonatot lelkes éljenzéssel és udvarias zsvívóval fogadták. Az „Egyetértés” zenekara a Rákóczi-indulót fujta.

Milovanovics Djika szerb főintendáns, aki már napok óta Debrecenben tartózkodik, az érkező szerb vendégeket bevezette az I.

osztályu váróterembe, ahol a debreceni hölgyek virágokat dobtak a szerb hölgyek lábai elé.

Oláh Károly kulturtanácsos Debrecen város hatósága nevében a következő, lendületes szavakkal fordult a szerb dalosokhoz: Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim. Kedves vendégeink!

A legnagyobb örömmel és meleg lelkesedéssel üdvözöljük Önöket ősi magyar városunk vendégszerető falai között.

A magyar és a szerb évszázadokon át megértette, sőt szerette egymást és ha később az idők folyamán merültek is fel egymással ellentétes érdekek, melyeket közös ellenségünk szított, idefáradásuk a szeretet megújulását, a szeretet tüzeinek újabb fényes és hatalmas fellobbanását jelenti, mely a mi szerető szívünk hasonló meleg érzelmi által viszonzatva: nem a hirtelen gyuló szalmatűz gyorsan muló fellobbanása, hanem a benső és igaz barátság, testvériség örökké égő tüzeinek maradandó és kiolthatatlan lángcszlopává lelend.

Hálásak vagyunk Önök iránt, hogy nem törődve távolsággal s a fáradságos uttal s ott hagyva szép hazájukat és szeretteiket, eljöttek hozzánk baráti meleg ölelésre s testvéri forró kézzsoritásra és a dal ellenállhatlan varázsával segitenek nekünk, hogy nemcsak nagy helyi, de országos céljainkat a debreceni egyetem létesítését, a magyar ipar védőegyesület pártolását és Kossuth apánk szobrának felállítását mielőbb elérhessük.

Legyen áldás testvéri nemes elhatározásukon s az ég jutalmazza meg áldásos fáradozásukat! Isten hozta Önöket szerető körünkbe, hol e város kicsinyje és nagyja örömmel tekint Önök felé. Találják itt magukat nemcsak jól, nemcsak kellemesen, hanem épen úgy, mint édes otthonukban.

A gondviselés virágoztassa szép és szabad hazájukat s éltesse Önöket sokáig boldogan!

Ezután szerb nyelven így folytatta:

Milli goszti nati. Dobro nam dosli! Prihmile iszkremir pozdraviz szrcza Magyar-szkenaseg grada Debrecina, sza zselyom iszkrenom da vasa lepaolacsina cveta, napreduje na koriszt szepozkom narodna lyubavi prema nama, vatim vernim prijateljima!

Zsvio szrpszki narod! Zsvili bratya peváci!

(Magyarul: Kedves Vendégeink! Isten hozott beneteket! Fogadjátok a magyarság szívének Debrecennek őszinte üdvözlését, azon meleg kívánsággal, hogy a Ti szép hazátok virágozzék a szerb nép üdvére és a mi örömünkre, a kik a ti hű barátaitok vagyunk. Éljen a szerb nemzet! Éljenek dalos testvéreink!)

A beszéd elhangzása után a lelkes zsvívó-kiáltások szép harmoniában olvadtak össze az éljenzéssel.

A szerb vendégek részéről Mokranycz Stevan szerb zeneköltő és a dalos egyesület karnagya válaszolt francia nyelven. Megköszönte a szívélyes fogadtatást és néhány tömör mondatban utalt arra a korszakos tényre, amely a magyar-szerb barátságot óhajtja létrehozni. Végezetül a szerbök nagy-rabecsülését tolmácsolta a magyar nemzetnek, közvetlenebbül pedig a vendéglátó Debrecennek.

Radovanovics debreceni képkereskedő néhány szó kíséretében gyönyörű virágok rétát nyújtott át a szerb hölgyeknek. A eszok szalagján a következő két felírás volt: Sama Sloga serbina spaszava (Csak az egyetértés menti meg a szerbet.) Dobro dosli unli gosti (Isten hozta kedves vendégeinket!)

Ezután előbb a debreceni dalegylet tagjai, majd utána a szerb dalosok énekeltek el egy-egy üdvözlő dalt, mire a fogadtatás véget ért.

A szerb dalosok a kis vasut külön kosijain a „Bika” szállóhoz mentek, ahol nagy részük elszállásolva van. Este 9 órakor ismerkedési vacsora volt a földszinti étteremben, amely az éjjeli órákig eltartott.

Irodalom és Művészet.

Elmélkedés a kátyuban. Ily című röpirat jelent meg Bók Pétertől. Az író a parlament sulyát óhajtaná helyreállítva látni, de úgy, hogy jövőre érdemes és a nép érdekeit szem előtt tartó egyének kerüljenek a Házba. „En nem tartom veszélyesnek — írja — azt, ha a tudós jogász mellett a tapasztalt kereskedő, értelmes földműves, képzett munkás foglal helyet a képviselőházban, legyen bár azok között több szociáldemokrata is, de veszélyes a parlamentárismusra, ha a ház többsége közepes képzettségű ügyvédekből, felületes újságírókból, haszonleső kereskedőkből, gyárosokból és feltűnési viselkedésben szenvedő, tudatlan agitátorokból áll, legyenek bár utóbbiak földművesek, vagy ipari munkások. Ilyen parlament biztosítékot nyújt, hogy nem kerülünk kényuralom alá.” A 78 lapra terjedő röpirat ára 1 korona

A kis vasut áldozata.

Tragédia a Piac-utcán.

(Saját tudósítónktól.)

— június 2.

A beköszöntésre váró Pünkösöd meghozta a maga véres tragédiáját. A „Bika” kávéház előtt ma délután négy óra tájban a kis vasut egyik próba-motorja halálosan elgázolt egy szerencsétlen, fiatal leány-teremtést.

Az öröm és vigasság ünnepének előestélyén olyan szomorú kötelesség írni erről a gyászos tragédiáról. Egy fiatal leányka, akinek életét még csak ezután festette volna ragyogóvá a pünkösdi hajnalhasadása... Aki kicsi szivecskéjében a feslő bimbó ép, egészséges magvait őrizé azzal a megfizethetlen értékű sejtéssel, amely a serdülő leánykor legédesebb tulajdona...

Ezért, bár a tragédia a maga apró részleteiben közönséges és semmiben sem elütő a többi, hasonló tragédiától, — csak úgy egyszerűen mégsem lehet napirendre térni felette.

A büntető igazságszolgáltatás ugyan kikutatja azt az egyént, aki a tragédiáért felelős, de ezzel még nem mossa tisztára az utcának azt a néhány ködarabját, amelyre a szerencsétlenül járt leányka vére hullott.

Miután rövid egy esztendő alatt a kis vasut krónikájában ez már a második véres eset, — Debrecen hatóságainak és társadalmának egyforma kötelessége követelni, hogy az a rendszer, amely a kis vasut mozdonyainak vezetésénél mitsem törődik az emberélettel, — immáron végre megváltozzék.

Szemtanuk állítják, hogy a tragédiát a motorvezető gondatlansága okozta. Kérdezzük: mért lenne jobb az a mozdonyvezető az igazgatóságnál, amely csak bezsebeli a pénzt, de egyáltalán sohasem ellenőrizi azt, hogy közgei tanusítanak-e annyi éberséget, amennyi a járókelők testi épségének megóvásához feltétlenül szükséges?

A kis vasut mozdonyvezetői valószínűsége szuveréneknek érzik magukat, mert fölényes nemtörődömséggel áll égi magasságban az utas-közönség kívánalmai felett nagyságos igazgatósága.

A szerencsétlen Tischler Frida vére, amely a kövegetet festi, — te-

temrehívás az egész korhadt rendszer ellen, amely a kis vasut ügyeit, mozdonyait és embereit irányítja. Az illetékes hatóságoknak — hisszük és reméljük — felesleges tanácsokat osztogatni azt követőleg, hogy a mostanásiai állapotok végre-valahára megszüntetessenek.

A mai véres tragédiáról ezeket írja tudósítónk:

A kerekék alatt.

Véres tragédia játszódott le ma délután négy óra tájban a „Bika“ kávéház előtt. A kis vasut egyik próbamotorja elgázolta Fischler Frida 15 éves serdülő leánykát abban a pillanatban, amidőn az a sín páron át akart hatolni. A leányka nyomban szörnyet halt.

Az eset borzalmas és megindító.

Fél 4 óra tájban indult el a kis vasut végállomásáról egy próbamotor Sadek Károly fűtőházi főnök személyes vezetésével. A motor meglehetősen gyorsasággal haladt az útvonalon s miután utast egyáltalán nem vitt, csak egy pillanatra pihent meg a megállóknál. A József kir. herceg-utca tájékról, amidőn arra felé közelített a motor, egy alacsony, serdülő leányka igyekezett a sín páron át. A leányka nem is sejtette, hogy motor közeledik, miután cseppet sem lehetett hallani.

Eppen a József kir. herceg utcával szemben kapta meg a motor a leánykát. A járókelők közül néhányan látták a fényegyeszedelmet és odakiáltották a motorvezetőnek:

— Azonnal állítsa meg a kocsi!

A motorvezető fűtőházi főnök azonban, miután nem látta a leányt, tehát nem is sejtette, hogy mozdonya milyen tragédiát fog előidézni, csak legyintett a kezével a megálló felé, valószínűleg azt akarván mondani, hogy néhány méternyire van már csak a megálló.

A következő pillanatban a motor eldobja a leányt, aki mindössze egy jékiálást hallatott s aztán néhány pillanatra elűnt a tragédiát borzalommal néző, de segítséget nyújtani nem tudó járókelők szeme elől.

A motor a megállónál megpihent. Az utolsó kerekék alatt teljesen összeroncsolva, élettelenül hevert a szerencsétlen leány teste.

A tragédia.

A motor néhány perc múlva elindult. Ekkorra már rengeteg ember csoportosult a sineken nyugvó holttest köré. Egy Rosenberg nevű ember hirtelen átnyalábolta s a sín párt mellé fektette. A csoportosulásra figyelmessé lett a városháza előtt örködő 71 számú rendőr is és a tragédia színhelyére sietett. Azonnal telefonon bejelentette a szerencsétlenséget a központnak és a kerületi orvosokért küldött.

A leány testéből ezenközben lassan szivárgott a vér a kövezetre.

Tíz perc múlva megjelent a helyszínén a rendőrség részéről Mile Pál fogalmazó és Fehér, Návay rendőrbírók, ezenkívül dr. Balkányi Ede és dr. K. Szalay Béla kerületi orvosok. Az orvosok nyomban megállapították, hogy a halál azonnal bekövetkezett. Előbb a motor az eldobással a leány tüdejét dobta ki, azután a kerekék teljesen összeroncsolták a lábait és a mellkasát. Az utolsó kerekék 14 méternyi uton vonszolta magával az akkor már élettelen testet.

Nemsokára a leány kilétét is sikerült megállapítani. A József kir. herceg utca felől lihegve és jéjveszé-

kelve rohant a tragédia színhelyére egy idősebb, szakállas zsidó ember. Amikor a holttestet meglátta, csak annyit tudott elhbabegni, hogy az ő leánya, Fischler Frida, tizenöt esztendő. Ő meg Fischler Izidor házaló és a József kir. herceg-utca 63 szám alatt lakik. Azután elájult. A „Bika“ kávéházban csak nagy sokára lehetett eszméletre téríteni.

Négy óra után megjelent a helyszínen Hoffmann József vizsgálóbíró is, aki utasítást adott a holttest elszállítására és a rendőrség embereinek arra, hogy pontos jegyzőkönyvet vegyenek fel a tragédiáról.

A szegény szerencsétlen Fischler Frida holttestét fekete koporsóba tették és kiszállították a kórház halottas kamrájába, ahol holnap délelőtt felboncolják.

Kit terhel a felelősség?

Szemtanuk, akik a tragédia egész lefolyását látták, határozottan azt állítják, hogy a szerencsétlenség okozója Sader Károly fűtőházi főnök, aki a legnagyobb gondatlansággal járt el. A szokásos ellenőrzést, hogy közelít-e valaki a pályatest felé — egyszerűen elmulasztotta, vagyis nem csepett. Így történhetett meg, hogy a gyanútlanul haladó leányka a motor elé került, a mely előbb ledobta a sín párt közé, azután kerekéivel foszlánnyokká darabolta mindkét lábát. A kerekék a jobb láb bokája fölött, majd a bal láb combján mentek keresztül. Ekkor már a mellkas teljesen össze volt roncsolva.

A rendőri helyszíni szemle megállapította, hogy a motor utolsó kerekéi 14 méternyi területen vonszolták magukkal a holttestet. Természetesen a nagyszámmal jelentkező szemtanuk neveit feljegyezte a rendőrség, amely a vizsgálatot azonnal megindította.

Tischler Frida családja mély fájdalommal értesült a szerencsétlenségről. Zsidó rítus szerint azonnal megszárgatták a ruháikat és megkezdték a gyászt.

A szerencsétlenül járt leányka családja iránt városszerte általános a részvétel.

NAPI HIREK.

Wapról-napra.

— június 2.

Szerbes magyar dalárnak
Uram, adj sok tapsot,
Juniálisoktól
Tartsd vissza a záport!

Nyári vendéglőknek
Ne adj hasznost — szüköst...
Igy lesz Debrecennek
Szép ünnep a Pünkösöd!

— A Szabadság legközelebbi száma ünnepek után, kedden délelőtt jelenik meg.

— Lapunk mai száma 12 oldal terjedelemben jelent meg.

— **Istentiszteletek.** A református templomokban holnap vasárnap, ünnep első napján a Nagytemplomban predikálni fog Jánosi Zoltán lelkész, agendázik Perc István segéd lelkész, a Kistemplomban predikál Szabó Zoltán segéd lelkész, agendázik Dicsőffy József lelkész, a Kossuth utcai templomban predikál K. Tóth Kálmán lelkész, agendázik Uray Sándor vallás tanár, az Ispótyai templomban predikál Szele György lelkész, agendázik Kövér Árpád segédlelkész, a Szegényházban predikál és agendázik Hajdu Zsigmond püspöki titkár a Csapó kertben Kovács János népiskolai felügyelő a Homokkertben Papp László főiskolai senior. Délután az ünnepi szolgálá-

tott a következőkép végzik a legátusok, a Nagytemplomban Pataki László 4 th. a Kistemplomban Papp László senior, a Kossuth utcai templomban Almási Lajos 4 th. Ünnepe másodnapján délelőtt a Nagytemplomban Papp László senior, délután Simon Gyula 4 th. a Kistemplomban d. e. Pataki László d. u. Almási Lajos a Kossuth utcai templomban d. e. Simon Gyula, d. u. Papp László, az Ispótyai templomban d. e. Almási Lajos, d. u. Pataki László.

A gör. kath. kápolnában. Holnap az ünnep első napján 6 órakor reggeli istentisztelet, kenyéradással; délelőtt 9 órakor sz. mise, a Szentlélek Isten segítségülhívásával és szent beszéddel. Délután 3 órakor nagy vecsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság. Az ünnep második napján az istentiszteletek szünetben ebben a sorrendben fognak megtartatni.

— **Az alispánválasztás.** Hajdúvármegye bizottsági tagjai ma a következők meghívott kapták: Felkém Uraságodat, mint Hajdúvármegye bizottsági tagját s a függetlenségi pártnak elvű emberét, hogy az alispánválasztás ügyében Debrecenben, az „Angolkirálynő“ szálloda éttermében tartandó értekezleten június hó 7-én, reggel 8 órakor megjelenni sziveskedjék. Hajdúvármegye 1906. június 1. Wesszprémy István.

— **Hétvégéi tudósításunkban „Kovács Ferencné bűnpöre“ h. „vallomása“ olvasandó.**

— **Hódít a tulipán.** A magyar iparpártolásra figyelmeztető nemzeti virág; a tulipán, immár a fényképeszeti műterem kidolgozó helyiségében is szerepet kíván magának, hogy amidőn a kirakatban figyelmezteti a nézőt minden magyar ember kötelességére egyben az utókor számára megörökíti a nevezetes 1906. évet. Letzter József a kezdeményezés érdeme, aki ötlelességével a fényképek díszítésével alkalmazta a tulipánt. Így a tanév végén szokásos tabló képek közül az ev. ref. tanítóképző intézet tanári kara és a tanítványok sikerült csoport képe csupa tulipánokból van összeállítva olyan zutinirozott ügyességgel, mely meglepő. Hogy a nagy csoportozaton minden egyes kép a legszebb kidolgozású az: már megszoktuk Letzter képeit. Az arányaiiban is nagy kép Letzter József műtermének kirakatában van kiállítva.

— **Felhívás Debrecen város iparosaihoz.** Miután a Prac utca 27-ik szám alatt (városi bérház) uri és nőidivat áru üzletemet megnyitottam, ezzel kapcsolatosan mindenféle magyar ipari készítményeket is raktáron tartok és annak elárúsítását, közvetítését elvállalom. Felhívom tehát azon tisztelt iparos mestereket, akik ilyesmikkel foglalkoznak és készítményeiket forgalomba hozni óhajtják, hogy üzletemben jelentkezni sziveskedjenek. Tisztelettel Aszmann Ferenc. 273-8-3.

— **Petőfi emlékének ápolója.** A csokonai-kör két évvel ezelőtt, Petőfi Sándor halálának 50. évfordulóján emléktáblával jelölte meg azt a debreceni házat, (Batthány-utca 16) amelyben Petőfit talán a legnagyobb családi öröm érte, amelyben fia, Zoltán született. Azóta az emléktábla sohasincs koszoru virág, vagy szalag dísz nélkül, mert egy nemes urad gondoskodik, hogy a Petőfi kegyeletnek folyton legyen ilyen beszédes jele. Derék Gyuláné Györfy báróné a zempléni Megyaszórol ez a gyöngéd érzésű honleány, aki valahányszor megfordul Debrecenben, évenként kétszer háromszor fölkeresi Petőfi emléktábláját és csöndes egyszerűséggel, feltűnést kerülve, fölteszi a kertjéből hozott eserkoszort, vagy rózsacsokrot. A Csokonai-körnek feltűnt ez a költő iránt nyilvánuló gyöngéd figyelem és levélben fejtezte ki elismerését a nemes urnő, a Petőfi kegyelet e hűséges ápolója iránt.

— **A magyar védőegylet helyi bizottságának elnöksége** ezúton közli az egylet taggyűjtése érdekében hűgőlködő hűgőlyekkel és urakkal, hogy a gyűjtő jegyzékek könnyebb

beszedhetése végett a következő kereskedő uraknál gyűjtő szekrényeket helyeztet el, találhatók a szekrények Kardos László Kontsek Géza Zádor utóda Molnár Ferenc, Szabó L. Fiai Csanak József Komlóssy Lajos, Gyürki Sándor, Mayer Jenő, Killer E. Kaszanyitszky Andor Sesztina Jenő urak üzleteiben valamint a Szent-Királyi féle főtűzdén ugyan e helyeken gyűjtő jegyek is rendelkezésre állnak. Ez az intézkedés más városokban is nagy lendületet adott a taggyűjtési mozgalomnak és Védő Egyleti eszmék népszerűsítésének és előreláthatólag nálunk is megfelelő eredményeket fog hozni.

— **Jogász juniális.** Az ifju és lelkes jogászok ma este tartották meg idei juniálisukat a Nagyerdei Dobos pavillonban. Bár az őszi idők sokakat távoltartott a kedélyes mulatságtól, a jókedv mindvégig magvált és a megjelentek kitünően mulattak.

Jelen voltak. *Urasszonyok:* Hepke Oszkárné, özv. Benyás Emilné, Csiky Lajosné, Fráter Barnáné, Györfi Aladárné, Nadányi Miklósné, Kálmánchelyi Mórné, Rózsa Lajosné, Nánássiné, Bartha Vilmosné, Komlóssy Arthurné, Lajos Istvánné, Batori Sándorné, Biró Pálné, Foth Béláné, Labér Mihályné, Kutley Béláné, Mady Imréné, Bano Lahelné.

Urleányok: Czeglédi Annuska, Hepke Margit, Benyás Erzsike, Csiky Annuska, Fráter Margitka, Györfi Ius, Nadányi nővérek, Miskolcay Ilonka, Beke Lili, Rosta Ilonka, Nánassy Gabi, Komlóssy Rózsika, Bartha nővérek, Lajos Vilma, Batori Ilonka, Biró Janka, Tóth Annuska, Kamulyál Böske, Kállay Erzsike, Ujfaluassy Veronka.

— **Lukács Gyula halála.** Lukács Gyula a körmendi kerület országgyűlési képviselője váratlanul elhunyt. A megboldogult még tegnap részt vett az országgház ülésén ebédután az utcán szívszélhűdés érte anélkül, hogy eszméletre tért volna, ma délután pedig fél 12 órakor esőndően elszenderült a képviselőházra, az Otthonra, a függetlenségi párt helyiségére, az újságírók egyesülete helyiségére kitűzték a gyász lobogókat. Halálát özvegye Zádor Piroslán kívül két fia Etsuk és Emese gyászolják. Temetése valószínűleg hétfőn délután 5 órakor lesz.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiakasztásban.

x **Egy óriási bálna hal** minden esont-részt sikerült megszerezniem, úgy, hogy most a női mellfűzők készítéséhez a legkitűnőbb halesont anyaggal rendelkezem. Te kinttelt a nagy mennyiségre, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy minden elfogadható árban és vezetésem alatt készítették eredeti párisi és angol model után bármilyen érzékeny alaknak megfelelő kényelmes mellfűzőt. A tisztelt hölgyközönség ezzel abba az előnyös helyzetbe jut, hogy nem lesz kénytelen más rossz rendszerű és szakértelem nélkül készített fűzőket viselni, a mely esetleg a női szervezetre könnyen káros hatású lehet. Nagy raktárt tartok kész mellfűzőkben 2 koronától feljebb. Javítást a legolcsóbban eszközölök. Szives bizalmat és pártfogást kér tisztelettel Golstein Karolina, Debrecen, Fő piac, Lamprecht-palota.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már néhányszorj bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél. — Debrecen Kossuth-utca „Arany egyszarvu” gyógyszerertár. 107—x 55.

x **Pártoljuk a hazai fürdőket!** Ne vigyük pénzünket külföldre, a hol minden sokkal drágább, de kevésbé jó. A magyar fürdők között kényelem, modern és európai

szinvaronon álló berendezés tekintetében az első helyet foglalja el Siófok, mely évről-évre tetemesen emelkedő látogatottságnak örvend. Az igazgatóság folyton fejlesztési és gyarapítási ezt a fürdőtelepet, mely most már osztorházakkal is el van látva és szigorúan ügyel arra, hogy a fürdővendégek minden méltányos igénye teljesüljön és az árak mindenütt a legszolidabbak maradjanak. — A gye meksport szakaszárú üzésével Fodor Károly fővárosi vívómeser vezetése alatt, valamint szénsavas kádfürdők berendezésével, a mivel egy eddig észlelt hiány elégitett ki, Siófok a Balaton vizének elismert kiváló jó hatása mellett elsőrendű gyógyhelyezdővé alakult. Siófok fürdő értesülésünk szerint pünkösdre nyílik meg.

x **Modern üzlet Debrecenben.** Ed-dig nem létezett irányu üzlet nyílt meg a Piac utca 27 ik szám alatt (Városi bérház) A cég tulajdonosa Aszmann Ferenc kinek mai számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Két-bárom heti használat után a leg-erősebb hajnullas tökéletesen megszűnik. — Oicsósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerertárban, Piac-utcán.

x **Az Arany Bika** kávéházban minden este előnyzene.

A Méliusz-téri rablógyilkosság.

Sóvágó János bűnpöre.

Palka András vallomása.

Esküdtszéki főtárgyalás.

— június 2.

Sóvágó János szenzációs bűnpörnek tárgyalását ma folytatta az esküdtbíróóság. Egész nap a tanúkihallgatások tartottak.

A mai tárgyalásról részletes tudósításunk a következő:

Palka András vallomása.

Palka András a rablók által nyomorékká tett szabómester kihallgatása következik. Az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy csak az igazat mondja, mert vallomása igen fontos ez ügyben és arra esélyes meg is kell esküdni. Csak olyat állítson, amit biztosan tud és megfelel a valóságnak. Aztán megkezdte a kihallgatást.

— Mondja el Palka András, hogy 1905. november hó 6-rol 7-ére virradó éjjelen mi történt abban a házban, ahol maga lakik? Beszélje el részletesen az esetet.

— Éjjel 11—12 óra között gyanus zajra ébredtem fel, az udvarról léptek dobogása hallatszott be a lakásomba. Felkeltem, hogy kinéztek, közben Főzök lakása felől dühös szóváltást hallottam. Sietve magamra kaptam ruhámat és rosszat sejtve a konyhában a kezembe ragadva egy vasruda: s azzal felrántva az ajtót kirohantam. Alig tettem azonban egy két lépést az ajtóól egy sötét alak előlotta utamat. Kiáltozni kezdtem: kicsoda maga! mit keres itt! mire az ember torkon ragadott és úgy megfogott, hogy mozogni is alig bírtam. Dulakodni kezdtem vele és a kezembe levő vasruddal ráütöttem. Erre eleresztette a torkom, közben segítségért kiáltoztam. Hívtam a házigazdát. Segítség Kovács ur: Kovács ur jöjjön ki. A dulakodás zajára és a lármára egyszerre több gyanus alak ugrált ki a Kovácsék lakásából, nyomukban jöttek Kovácsék Kovács elől bottal kezében, a családjá utánna.

— Elbocsájtotta magát akkor a rabló?

— Nem, az egyik kezével mellen fogott, a másikkal revolvert szegezett reám.

— Szólt e közben valamit?

— Nem szólt semmit.

— Aztán mi történt?

— Abban a percben, mikor Kovács a házigazda kiszaladt, lövés dördült el és az eperfa felől zubanás hallatszott. Aztán még egy lövés történt, amely engem ért.

— Elcsélt mikor meglőtték?

— Nem estem el, menekülni próbáltam, kiszakítva magam a rabló kezéből a kapu felé rohantam. Ott azonban egy másik rabló állotta utamat, aki mikor ki akartam nyitni a kaput leütötte a kezem. Erre vissza rohantam az udvar vége felé, hogy a kerítésen keresztül a szomszédba meneküljek, de ide is utánam jött a zivány és bottal a fejemre sújtott, úgy hogy összeestem. A rabló azt hitte, hogy végképpen ártalmatlanná tett és otthagytott. En azonban összeszedve minden erőmet felkápázkodtam és átvetettem magam a szomszéd Nyilasi Jánosék portájára. Ott fellármáztam a háznépét. Nyilas János adott vizet, és megmostam véradó sebemet. Azután onnan kiszaladtam az utcára segítségért kiáltozva rohantam be az „Angot királynő” kávéházig, ahol összeestem.

— Amikor elmenekült, a rablók még ott voltak a házban, vagy már el-tűntek?

— Azt nem tudom, nagyon meg voltam ijedve, nem néztem vissza menekülés közben.

— Azt nem látta hogy hányan voltak?

— Nem, sötét is volt, és körültekinteni sem volt időm szorongatott helyzetemben. Nekem csak keztövel volt dolgom azzal, akivel dulakodtam, és a másikkal aki meg-ütött.

Hát arra vissza tudna emlékezni, hogy milyen kinézésű emberek voltak ezek?

— Az egyik magas, a másik alacsonyabb termetű volt.

— Akivel dulakodott az volt az alacsonyabb?

— Igen.

— Hogy nézett ki ez az ember, nem tudná leírni, talán emlékszik rá.

— Éppen úgy, mint ez a tisztelt ur itt. (Sóvágóra mutat.)

— Hogy állíthatja ezt olyan biztosan, a sötétben talán nem láthatta, nem figyel-hette annyira meg. Gondolja meg, mit beszél. Nem téved?

— Szakasztott ilyen volt emlékszem rá világosan. Csizma volt rajta és kurta téli kabát, puha kalap a fején. Az alakja, a ruházata, teljesen megegyez. Mikor a kórházban voltam és odahozták ezt az embert, aki itt ül szembesítették vele, nyomban ráismertem benne arra, akivel dulakodtam.

— Mégis mondjon még valami bizonyítékot, miről ismer rá?

— A mozdulatáról, a testállásáról is ráismerek.

— Meg talán a hangjáról?

— A hangjáról nem, mert nem hallottam, nem beszél.

— Tehát igaz lélekkel állíthatja, hogy ez az ember a maga támadója?

— Ez volt, leteszem rá az esküt.

(Az elnök szembesíti a tanut a vádlottal) Álljon fel Sóvágó. Lásna Palka most megerősíti azt az állítását, melyet a köz-kórházban tett, mikor magát ott szembesítették vele No mit szól ehhez?

— Nem igaz, amit mond.

— Azt mondja, ráismer a mozdulatáról, testállásáról, ruhájáról?

— Mondani lehet mindent, de nem úgy van.

— Vegye csak fel a kabátját, jöjjön közelebb a tanúhoz.

(Sóvágó felölti prémes bekecsét és fejébe teszi kalapját.)

— Nézze így meg Palka a vádlottat, ráismer?

— Palka odamegy a vádlotthoz, ráteszi vállára a kezét. Ismerjen rám, maga volt az, akivel dulakodtam, ne tagadja, vallja csak be.

— Sóvágó: (fanyarul mosolyog) Soha se látott maga engem.

— Palka: (az elnök rendreutasítására elbocsájtja a vádlottat.) Megesküdtem a kórházban, mikor élet halál között lebegtem, hogy ő volt, most is leteszem rá az esküt.

— Elnök: No Sóvágó, most hogy Palka a szemébe mondta, hogy maga volt a táma-

dója, még mindig tagad? Hát mi észrevétele van a tanu vallomása, állítása ellen?

— Tévedésben, vagy rosszakarattal van irántam. Tudja, hogy Sívágó vagyok, hát van ember, aki én rám jót mondhat? Mindent rám fognak. Én az eset éjjelén és a megelőző napon is otthon voltam. Annyit ittam, hogy akkor este részegségemben nem jöhettem volna be Debrecenbe. Aztán ez az ur azt mondotta, hogy azt az embert, aki megtámadta megütötte valami vasdoronggal. — Engem megvizsgáltak, mikor elfogtak a kórházban nem találtak semmi nyomát rajtam az ütésnek, pedig csak megütszött volna.

Elnök a tanuhoz: Mondja csak Palka ittának látszott az a rabló, akivel dulakodott?

— Részeg volt, palinkaszag érzett rajta. Palka kihallgatása ezzel véget ér. A védő indítványára a törvényszék mellőzi megesketését.

Kovács Eszter.

Palka után Kovács Esztert, a meggyilkolt leányát hallgatják ki.

Az elnök kérdéseire elmondja részletesen az esetet, mint történt. Mikor elbeszélésében oda ér, hogy lelőtték az apját sírva fakad.

Elnök: Az első lövés után, amely az édes apját leterítette hallotta nyomban másodikat is?

Igen, de nem tudtam, hogy kit ért.

Magukat nem támadták meg a rablók?

Nem, mert mikor édes apámat agyonlőtték mi visszazsaladtunk a lakásba, bereszteltük az ajtót.

Aztán mi történt? Én felálltam az ablak deszkájára és segítségért kiáltottam. Ekkor láttam, két alakot az ablak alatt, akik egyre piszegettek fenyegetőztek.

— Hogy néztek ki azok az emberek?

— Az egyik alacsony köpecs ember volt.

— Nem látta azt, hogy Palka kivel milyen forma emberrel viaskodott.

— Azt nem láttam.

— Hol szokta tartani a holmiját, fehérneműjét?

— A szekrényben.

— A rablók, mint mondotta fel forgatták a lakást teljesen, mit vittek el?

— Egy 10 koronás aranyat, két gyűrűt és egy zsebkendőt.

— Milyen volt az a zsebkendő, amelyet elvittek?

— Rendes nagyságu kék csikos, kendő volt a szélén piros pettyekkel.

— Ráismerne erre a zsebkendőre?

Igen, hiszen az enyém volt.

— Nézze meg ezt a zsebkendőt, itt a bűnjeltek között Ezt Sívágónál találták hasonlít ez a magáéhoz?

— Ez az én zsebkendőm.

— Miről ismer rá, ilyen zsebkendője lehet másnak is. — Ismerem a holmimat és határozottan állítom, hogy ez az én zsebkendőm. Ezt vitték el a rablók. Megismerem a nagyságáról és minőségéről is.

Hallja ezt Sívágó, Kovács Eszter azt mondja, hogy az a zsebkendő az övé ráismer.

— Már pedig az sohasem volt az övé. Hogyan is ismerhetne rá. Ilyen zsebkendő számtalan van. Fogadok, akár mennyibe, hogyha ide tesznek ugynilyet elibe egy csomót, közé keverik, nem tudja kiválasztani a többi közül.

— Mondja csak Kovács Eszter megtudná azt az embert ismerni, aki az ablakukat aiat állt, mikor kinézett?

— Az arcát nem, de az alakját igen. Éppen olyan volt, mint ez az ember itt (Sívágóra mutat.)

— Hallotta a hangját is a rablónak, vissza tudna rá emlékezni, milyen hangja volt.

— Ilyen rekedtes mint a vádlotté.

— Egészen így nézett ki és más nem is lehetett, mint ő.

— Meg merne erre esküdni?

— Igen nyugodt lélekkel megesküszöm, mert ráismerem benne a rablóra.

— No látja Sívágó ez a leány ráismer magára.

— Hát persze, hogy rám ismer, Sívágóra mindent rá lehet fogni, bizonyos hogy nem mondja azt, hogy nem én voltam. Engem pedig ártatlanul vádolnak.

Kovács Eszter újra kijelenti, hogy ráismer Sívágóra és erre le is teszi az esküt.

Főző Péter.

Főző Péter törvényszéki irnok Kovácsék lakója. A hozzáintézett kérdésekre elmondja, hogy az eset éjjelén úgy éjjel után Kovácsék verték a falat, felkeltette a családját, kinyitotta a konyhasajtót, ahol egy alak állott. — Erre visszazsaladt és bezárta az ajtót.

— Felismerné maga azt az alakot?

— Az alakjáról esetleg felismerném. Az arcát nem.

— Elnök felállítja Sívágót.

— Ilyen volt?

— Nem verne meg az Isten, ha rámondanám, hogy ez volt.

Elnök a vádlotthoz: Mi az észrevétele a tanuvallomására?

— Ha valaki hallja a Sívágó nevet, már esküszik, hogy én gyilkos vagyok. Az lehet, hogy ilyen testalkatu ember volt a tettes, hiszen sok ilyen ember lehet a világon.

Tanuhoz: Most már hallotta Sívágó hangját, ez volt az?

— Határozottan felismerem azt a hangot.

— Cigányosan beszélt akkor az illető rabló.

— Igen. Cigányos kiejtéssel.

— Mindent, vagy csak egyes szavakat?

— Ugy értettem, mindent.

— A tanu leteszi az esküt.

Németi József hetes.

Németi József mondja el a mit látott november 6 aról 3 ére virradó éjjel?

A gazdám kaposztáját árultam Pacsirta-utcával szemben. Éjjel körül észrevettem hogy a közeli Cegléd-utcai temető árkááál négy ember állt tanácskoztak.

— Milyen kinezésű emberek voltak?

— Gyanus alakoknak látszottak.

— Alacsonyok, magasak, nem látta milyen ruha volt rajtuk?

— Kettő alacsony, kettő magasabb termetű volt, úgy vettem ki a távolságból, hogy az alacsonyabbak közül az egyiknek fehér nadrág volt.

— Meddig tanácskoztak ott a temetőnél azok azok az emberek?

Körülbelül egy óra hosszat, aztán eltávoztak.

— Aztán mi történt?

— Lövéseket hallottam, majd két embert láttam szaladni sbból az irányból, amerre a temetőnél időzők nemsokkal előbb eltávoztak.

— Nézze meg jól a vádiottat (Sívágó álljon fel.) hozzá hasonló ember volt a a négy között, akit látott.

— Nem állíthatom, távol voltam tőlük, sötét is volt.

Nyilas Sándor.

Kovácsék szomszédja hozzá szaladt át Palka, amikor a rablók elől menekült.

Elnök: Mit tud a szomszédságában, Kovácsék portáján történt esetről?

— Akkor éjjel nem igen skart álom jönni a szememre. Ugy éjjel tájban járt az idő még mindig ébren voltam.

Egyszerre beszélgetés ütötte meg a fülemet. Kinéztem és láttam két gyanus alakot, egyik nagyon magyarázott a másiknak, hadonászott a kezével.

— Mit magyarázott?

— Csak annyit hallottam a beszédjéből, hogy: nem így kellett volna, nem így kellett volna.

— Aztán mi történt?

— Kis idő múlva lövéseket hallottam és abban a percben jajveszékelve rohant át Palka.

Maga aztán mit csinált.

— Átmentem Kovácsékhoz, ott megtudtam, hogy Kovácsot agyonlőtték a rablók.

Éjjeli kaland.

Khül Sándor Vilmos-huszármester tanu. Tessék elmondani, mitéle kalandja volt Onak a mult év november hó 6 és 7-ike közötti éjjelen.

— A Baross utcán időztem azon este egy kocsimában, ahol összetalálkoztam egy ismerősömmel, akivel együtt maradtunk a késő éjjeli órákig?

— Mulattak?

— Nem csak csendesen borozgattunk.

— Körülbelül hány óra lehetett, mikor ön elvált a barátjától és hazafelé vette útját?

— 12 óra körül járt az idő.

— Nos, aztán mi történt?

— Amint az utcán mentem a jobb oldali részen nem messze előttem láttam, hogy egy alak az utca baloldalán átugrik az egyik ház kerítésén és megáll a járdán mintha várna valakit. — Éppen cigarettára akartam gyujtani, de nem volt gyufám, gondoltam majd kérek egy kis tüzet ettől az emberől. Közlebb érve átvágtam a másik oldalra és feléje tartva odakiáltottam neki: Ugyan legyen szives adjon egy kis tüzet! Erre az ember visszakiáltott: ne jöjjön közel, mert lövök! Ebben a percben már egy másik alak is átvette magát a kerítésen és a házból sírás, jajveszékélés hallatszott.

— Milyen forma alak volt és milyen ruhát viselt az az ember, akitől tüzet kért?

— Alacsony termetű, kurta téli kabát volt rajta és fehér kalap.

— Az arcát nem látta?

— Nem, mert mikor feléje mentem és jobb kezével rám irányozta a revolvert a másik kezével eltakarta az arcát.

— Hasonlít az az ember a vádlotthoz.

— Hasonlít. Ilyenforma kabát volt rajta, de ennél kopottabb, alakjára nézve meg-egyez vele.

A hangja milyen volt? Vastag, érces?

— Tompa hangja volt.

— Hallgassa csak meg nem-e olyan, mint a vádlotté?

— Sívágó mondja csak azt hangosan Ne jöjjön közelebb, mert lövök! Sívágó elmondja.

— Tanu: az a hang tompább volt.

Tanut megesketik.

Apróbb tanuvallomások.

Kihallgatták még Ballács József csendőrmesternét aki a bűnjelként szereplő kalapban felismerte Sívágót. Visky Sándor kórházi gondnokot, aki Sívágónak Palkának kórházba történt szembesítésére vonatkozólag tett jelentéktelen vallomást és Zudor Péter Kovácsék szolgálatában álló kocsist, akinek vallomása ugyancsak jelentéktelen.

A védő indítványa.

Dr. Kardos védő indítványt terjeszt a törvényszék elé, utalva az ügyésznek hasonló álláspontjára, hogy a tanuvallomásokban felismerült egyes tények körülménye sebb megvilágítása végett az esküdtek szálljanak ki az eset színhelyére, a Mészáros téri házba a vádiottal együtt.

A törvényszék az indítvány feletti döntést holnapra halasztja. Egyben az elnök berekeszti a tárgyalást, melyet reggel 8 órakor folytatnak.

TÁVIRATOK.

A madridi merénylet.

Budapest, június 2. Madridból táviratozzák: Eddig 16 személyt tartóztattak le. Tegnap reggel 3 gyanus egyént abban a percben tartóztattak le, amidőn a Barcelonában induló vonatra akartak felszállni.

Budapest, június 2. Madridból táviratozzák: Viktória királyné ma reggel lakodalmi cipőjén vérfoltokat vett észre. Ma bombaszilánkokat találtak, amelyeken még huszarabok voltak. A kormánynak az a szándéka, hogy a merénylet áldozatairól gondoskodik.

Szobránc

GYÓGYFÜRDŐ Ungmegyében

Glaubersós, hideg kénes sós víz

Fürdőevad: május 15-től szeptember 15-ig. Elő-
idény: május 15-től június 15-ig. Utóidény: augusz-
tus 15-től szeptember 15-ig. 30 „árengedmény-
nyel a lakásoknál.

Ezen a maga nemében páratlan gyógyviz, mint
ivógyógyimód. Líztes segélyt nyújt gyomor- és bél-
bajoknak s alhasi pangásoknál, makacs székreked-
ésnél enyhén, oleólag hat. Vértódulásoknál,
széülések, hűdésék, guttaütési rohamok ál vér-
vönölag, felszívólag hat, csuzos és kőszvényes bán-
talmakéál e kör okozta erjedési termékekre, le-
rakódásokra az izületekben azok oloására és ki-
készöbölésére hat. Kővérség, szívelhásadás ellen
cukorbetegségeknek, vesebalyoknál, ugy a cukor-
és fenérjeki válást gyorsan és kedvező-n befolyásolja

Mint fürdő különféle izzadmányokat, daga-
natokat, izületi és csontbántalmakat, csont-szüt
kedvezően oszlatja. Görvény kóros daganatok, fe-
kélyek ellen, méh- és méh közötti izzadmányok
hashártya-izzadmányok felszívódását elősegíti a
Jegkülömbfélék makacs, idült bőrbetegségek ellen
bámulatos gyorsan hat.

Vasuti állomás: az Alöldről és Pest felől
jövöknek Ungvár, a felvidék és illetve Kassa felől
jövöknek Nagy-Vihát, honnan kényelmes brko-
csiben 1 és 1 1/2 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára
1 nagy láda 40 üveggel 14 korona, kis láda 20
üveggel 8 korona. A víz a vasuton szállítási ked-
vezményben r'eszesül.

Megrendelések és tudakozódások: „Szobránc
gyógyfürdő igazgatóságának Szobránc gyógyfürdő”
címezendők Posta-és távirtda állomás helyben. A
fürdő igazgató orvos: Dr. Russay Gábor Lajos.

A fürdő igazgatósága.

Senkise mulassza el
megtekinteni
Neumann M.

cs. és kir. udvari szállító Piac-u.
51. sz. alatt a m. kir. főpostával
szemben levő raktárá, mielőtt ruha
szükségletét beszerezné.

Mert a

Neumann M. cég

készíti a legszebb leg-
elegánsabb ruhákat. A

Neumann M. cég

nél alku nincs. Minden szabott áron lesz
adva, tehát a vevő megkárósítása ki-
van zárva. A

Neumann M. cég

nél vannak a legdivatosabb
választékban férfi, fiu- és
gyermek ruhák, minden árra
és minőségre, és végül a

Neumann M. cég

az, amely honi hasonnemű ipartelepeink
közül a legtöbb magyar munkást fog-
lalkoztatja.

Cégemre figyelni kérem

NEUMANN M.

337-30-2.

cs. és kir. udvari ruhaszállító cég
Debrecen, Piac-utca 51. szám.

Sok millió előkelő úr hölgy használja a világhírű FÖLDES-féle MARGIT CRÉM

kitűnő hatású arkenőcsöt, mely
zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle Margit-Créme gyorsan és biz-
tosan ható ártalmatlan szer szeplők, máj-
foltok, bőrrákák, pattanások, kiütések s min-
dennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb,
hölgyei használják és elragadtatással be-
szélik annak páratlan és csodás hatásá-
ról. Egy tégely elhasználása után erről
mindenki meg fog győződni, de óvakodni
kell hamisítványoktól.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 kor.
Margit-szappan 70 fill. Margit-puder K. 1-20
Margit-arcv. K. 1-10, Margit-fogpép K. 1-10

Készíti: **FÖLDES KELEMÉ**
gyógyszerész, ARADON.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek

Kapható: Balázs Ödön, Grósz Nary
Ferenc, Jóna és Jóna drog. L. Kovács
Nándor, Mihalovits J., Muraköz László
Szilveszter Ferencz gyógyszerüzletekben.

175-10-7

Törvényesen védve. A
Legjobb szépítő

Védjegy: „Horgony”

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pala-Expeller pótléka

egy régiónak bizonyult háziasszer, mely
már több mint 30 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult kőszvényűt,
széülék és maghúléseknél bedőzöttes-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Előny használtványok
miatt bevásárláskor óvatossá legyünk
csak olyan üveget fogadjunk el, a mely
„Horgony” védjeggyel és a Richter-csög
jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben 60 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 koron és ágyazólvas minden győgy-
szertáron kapható. — Forgalmaz: Yöök
Izsef gyógyszerüzlet, Budapest.

Richter gyógyszerüzlet.
és „Arany arvadánhos”, Prágában.
Eltérő árak: 5 kor. Elnyeltégek: 10 kor.

Csak az eredeti PLEWA-MOTOR

és lokomobil nyersolaj, benzín és szivógáz-
üzemre, biztosítja a legolcsóbb hajtóerőt a
malomban és gazdaságban. — Szerkezete egy-
szerű, szilárd és tökéletes, bárki kezelheti,
tartósabb a gőzgépeknél. — A nyers olaj
üzemnél pénzügyöri (finánc) ellenőrzés nincs.

Mindenféle **MOTOROK**
megtesztelhetők üzemben.
Árjegyzék, költségvetés és egyéb felvilágosítás
díjmentes.

Cím: **DÉNES B.** motorspecialista,
Budapest, V., Lipót-körút 15.

HYDRAULIKUS SAJTÓK

szőlő és gyümölcsmust sajtólásra a nagy
üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.
Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézi hajtásra Herculesnyomóró szerkezettel fa vagy vas
tányérral. — Gyümölcs- és
szőlő-órlóket,
bogyózógépeket.
Gyümölcs-aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.
különlegességi gyár gyümölcserőrtékesítési gépekben.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kértnek.

Az 1902. pozsonyi kiállításon is kiválóan jó gyártmányért 2 oklevéllel kitüntetve.

GNOM benzín-motor és GNOM szivó-gázmotor.

Üzemben megtekinthetők
Kenitzer Gyula Deb-
recen, tegyverneki
uradalmában. Feld-
mann József, nyir-
acsádi uradalma. —
Nagy Gábor, Nagy-
kánya, Báró Wild-
burg E. uradalma
B ilye.

Oberurseli motorgyár részvénytársaság
Oberursel, a majnai Frankfurt mellett.
Iroda s raktár: Budapest, VI., Ó-utca 6. szám.

Okleveles gépész fele-
leges.
Könnyen kezelhető.
Óra- és lóerőnként csak
3 fillér
Villanyos gyújtással.
Olcsóbb a gőzgépnél.
3000 nélfő b üzemben.

Teljesen pótolják
a külföldi likőröket

Schrank Béla

gőzerőre berendezett
likörgyáranak

elismert jó gyártmányai

Esztergomban.

Legnagyobb versenyképesség!

Képviselve: Gedő Adolf,
Debrecen.

Különleges gyártmány:

Triple Sec

„Comme il faut“.

Öreg és ifjú férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a **megzavart ideg- és szexuális rendszer** felől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve, tanulság céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor. 20 fill. értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Erdőbénye-Gyógyfürdő.

Zemplénvármegyében. — Tokaj hegyalján.

Szél és pormentes erdős völgykatlanban 227 m. tengeri szín feletti magasságban.

Fürdőidény: **Május 24-től Szeptember 15-ig.**

Vize kitűnő hatásu, gazdag vas- és timsó tartalmánál fogva: a női betegségekben, sarkórában, idegbántalmakban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőkénél.

Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és különösen maralikus bajokban szenvedők részére.

Posta és táviró állomás Erdőbénye. Táviratok telefonon adatnak át a fürdőtelepre és telepről. — Posta küldemények naponként egyszer szállíttatnak ki a telepre és telepről.

Vendéglős **Bock Imre** Sátoraljujhelyből, a kinél kitűnő és jutányos ékezés és kifogástalan kiszolgálás lelhető.

Külön izraelita vendéglő és jó vendéglős.

Allandóan a telep lakó fürdőorvos **Dr. Asztalos Kálmán** Erdőbényéről.

Vasúti állomás: személyvonatokhoz „Erdőbénye-fürdő“ megállóhely; — gyorsvonatokhoz „Liszka—Telesva“ állomás, a honnan és a hova hatóságilag megállapított szállítási tarifa mellett, bérkocsi közlekedés van berendezve.

A fürdő házilag van kezelve

Fürdő leírását kívánatra küld

a fürdőigazgatóság.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő.

IDÉNY:

Május—Október.

(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek sziv-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs theropia, pneumatikus kamarák, hidegvízgyógyintézet, szénasavas fürdők, Fango-gyógy. mód stb. stb.

Gyógyforások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent-János-kut, Remete-forrás.

■ Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a **Fürdőigazgatóság.** ■

Általános takarékpénztár Részvénytársaság Debrecenben

előnyös kamattétel mellett:

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre, folyószámlára, értékpapírokra és árukra.

Betéteket elfogad gyümölcsösztetés céljából betéti könyvecskékre, cheque számlára és pénztári jegyekre 4 $\frac{1}{2}$ % kamatozás mellett.

Előlegeket nyújt kézi-zálog tárgyakra, várható termésre.

Óvadékkölcsönöket folyósít vállalkozók és bérlőknek.

Törlesztéses-kölcsönöket, engedélyez 10—65 évig földbirtokokra és forgalomképes házakra.

Tőzsdei-megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására.

Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel szolgál.

Hitelleveleket ad a külföld bármely piacára.

344-2-2.

Közelebbi szó vagy írásbeli felvilágosítással
készséggel szolgál az intézet

ügyvezető igazgatóság.

A „Szabadság“ Pünkösdi melléklete.

Pünkösdi ünnepére.

— május 30.

Tüzes nyelvek hirdetik a magyar nemzet örököntartó igazságait, melyek egy ezredév viszontagságain keresztül hazánkat és fajtánkat fentartó vezérmotivumok maradtak. Az ideai Pünkösdön e nagy nemzeti igazságok erőteljesebben visszhangoznak minden magyar szívében, mert egy nemzeti újjászületés korszakába leptünk. Nemesak hibeli, nemzeti ünnep is ez az ideai pünkösdi, a midőn mint megannyi tüzesnyelv hirdetik az események, hogy új korszak, új rend és becstelés, tiszta uralom következik. Tavasz van a természetben, tavasz van a hazafui szívekben is, kivirágzott reményeinknek fája és mi bizalommal hisszük, hogy nem veri el a jégeső, nem dermeszti hajnali fagy a virágokat; megéri a gyümölcs, a magyar nép jobb jövője. Mintha új erőt éreznénk tagjainkban, mintha dermesztő álmából ébredtünk volna fel, úgy érezzük magunkat ezen a tavaszon, az új korszak kezdetén. Szomorú, sötét idők vannak mögöttünk. Állami közéletünket egy központi korrupt rendszer mételezte meg közel negyven esztendőn keresztül és vicinális közéletünk is, sajnos, ehhez a központi korrupcióhoz alkalmazkodott. — De ne bolygassuk a multakat, éljen egymással egyetértésben a magyar ember. De tüzesnyelvek hirdetik most, hogy vége szakadt úgy az országos, mint a vicinális korrupciónak, a közéletben megillető piedesztáljára kerül a tisztesség és a munka.

A munka! Ez a vezető jelszava az új korszak küszöbén álló Magyarországnak, úgy az államnak, mint a megyéknek és városoknak, nem különben a kereskedelem, ipar s a közművelődés vezető faktorsinak is. Pünkösdi ünnepével veszi kezdetét ez a munka, a melynek dicsőségét tüzes nyelvek hirdetik nekünk.

Hívó néppel tele a templom. Orgona bugás, tömjénfüst száll a szelid kékben pompázó égboltozat felé, füvek, virágok illatától terhes a levegő s a természet virulásának, az élet örömeinek közepette száll az Istenhez a föld népének fohásza, jó termésért, becstelés megélhetésért. És valóban nem tudunk a jelenlegi körülmények között nagyobb áldást a magyar népre nézve, mint egy jó termést, amely a közviszonyok javulása körül legtöbbet tehetne. Jó termést kérünk, jó termést várunk az egek urától! A tavasz szépségeiben pompázó természet és a templomok ékessége, harangok zugása hitre, reményre intik az embereket, akik akárhányszor csalódnak is életükben, a re-

ménységről egész a sirig nem fognak lemondani. De nagyobb joggal is remélhetünk most, amikor nagy tények bizonyítják, hogy egy új, egy jobb korszak következik. Szóval szép Pünkösdi ünnep van most a magyarnak. Dacára annak, hogy nem szűnt meg a dolgozó, vagyontalan népnek jogtalansága, nyomora és szenvedése, dacára annak, hogy egyre-másra hagyják el a kontinentst magyar kivándorlókkal megrakott óceánjáró gőzösök, immár itt a biztató reménység, pünkösdi szép ünnepén, hogy ezek a fekete napfoltok nem fogják sokáig az új korszak fényességét elhomályosítani.

Várjuk a munkát, várjuk az alkotásokat, melyekből nemcsak a közélet vezetőinek, de minden jóra való magyar embernek is ki kell vennie a maga részét. Nemzeti munkát, nemzeti alkotásokat csak egy nemzeti teljesség tud produkálni és örömmel látjuk, hogy Pünkösdi ünnepén egyetért az egész magyar nép és a munkakedv, a jobb jövőben való bizalom általános. Tüzes nyelvek szólnak hozzánk régi magyar dicsőségről, elmúlt szomorúságokról és jövőbeli alkotásokról, nemzeti nagyságról és népszabadságról.

Hiszünk!

És ha jön ismét a Pünkösdi, jövőbeli tavaszunk pompája közepette, találjon itt egy megelégedett, dolgozó szabad népet.

Régi versek.

I.

Haza vágyom.

Haza, haza vágyom, azokra a napos,
Iratos helyekre,
Melyeket egyfelől vidám patakcsa mos,
Mátfelől a szellő — lágy, dalos, illatos —
Csókol ingerkedve.

Egy fát ősmerek ott, nem magam ősmerekem,
Benn vad-méhek laknak,
Illatát és mézet lopkodják szüntelen
S altató zsongással a tolvajok velem
Versenyt dalolgatnak.

Egy helyen tavasszal, mindig ott találok
Azt a sok ibolyát . . .
Jól tudom, hogyha a téli rideg álom
Elmulik: ott várnak szeliden, vidámon,
Kiktől a búcsu fájt.

Haza, haza vágyom . . . sziklás magányain
Műsám szeme villan,
S mint a beteg gyermek, ha rét virágain
Pajzán kedve megjő, úgy csapong szárnyain
S égnek lendül vigan!

Óh! az a szép otthon . . . Minden dalom rá vall,
Mind övé ez ének!

Abrándos szívemnek mélyébe van zárva,
Oly mélyen, mint engem takar majd porával,
Hogyha hazatérek! . . .

II.

Ugy fekszem . . .

Ugy fekszem a völgy ölében,
Mintha lenne virágos szép koporsó!
Kezem összecsukva szépen —
Ez a nap volt — képzelem — az utolsó.

Halott vagyok, kiszenvedtem,
Árva bokron bús csalogány siratgat.
Kis csillagok ott felettem
A tizenkét gyertya helyett lobognak.

A Garamnak zúgó habja
Gyászhiremet messzeföldre viszi el,
Lelkemnek egy tört darabja
Furulyaszó siralmában repül fel.

Ide hallik a harangszó . . .
Elgondolom: nemsokára temetnek! . . .
Arra röpven egy pillangó,
Dehogy áll be, dehogy gyászkisérletnek!

De a felhők (itt a földön
Senki, semmi sem tartozik én hozzám!)
Összegyűlnek, mind, mind feljön
S ott vonulnak feketében, mogorván!

Mi lesz az én örökségem? —
Kérde a völgy . . . Az én méla dalaim,
Hulló könnyem, tört reményem
S itt lejátszott édes-bús szép álmaim . . .

Könnyű serken a pillámon,
Hogy így játszom én a békés halottat . . .
Bohó játék . . . bohó álom,
Az életet, azt is csak eljátszottad!

Jön az éjféli, kísértetek
Környezik a gyöngyvirágos ravatalt . . .
Tört remények csak érettek
Énekelnek körülöttem méla dalt.

Játszom-é a siri álmot?
Szép, fehér nő égi fényben közeleg:
„Jó még élned! jó még várnod“
— Szól — „sokat kell még harcolnod,
[küzdened]!“

Csöndesség van . . . lelkem aztán
Az álmot kineveti . . .
De csak sirat a csalogány,
És a hullám halálomat hirdeti . . .

III.

Bálban.

Vig dalra lejtenek a párok,
Közöttük elmerengve járok.

Szemem behűnyom, s mint egy álom
Föltámad édes ifjuságom . . . . .

Mint szellemtáncnak látománya,
Ott száll fehérselyem ruhája.

Aranyos fűrt érinti vállam,
Nincs boldogabb ma senki nálam!

Érzem szívének dobbanását,
Szerelmemben szerelme mását.

Kezemben thea-rózsa csokra,
Gondolok édes, titkos csókra.

Fejét keblemre hajtva látom,
Piciny kacsó remegve átfon . . .

Enyém vagy! — mondanám zokogva,
Örökön és kezdetől fogva!

Nekem adott, nekem föld es ég.
Szent a szerelem! szent a hűség! . . . .

. . . . Rég volt. . . . Itt boldog, ifju párok. . .
Közöttük elhagyatva járok . . .

Gáspár Imre.

Hadicsel.

Irta: Zöldi Márton.

A török háború idejében történt, hogy Ali basa a szultán megbízásából ismét rárontott Erdélyre. Az erdélyi rendek valamelyes intrikája kitudódott s a nagyur nagy haragra lobbant.

Ali basa utasításai szigorúak voltak: teljesen letörni Erdélyt, aztán a szultán majd gondoskodik nekik olyan fejedelemtől, akit nem tesznek ki az ablakba.

Ali basa ez alkalommal szívszorogva látta felnyergelni a büszke, fekete harci paripát. Egy csöpp kedve sem volt hadba szállani. Nem mintha bátorsága csappant volna meg.

Magán természetü okokból jobb szeretett volna otthon maradni. A háremében ugyanis nagy renoválás történt. A basa nem az új szőnyeget sajnálta otthonhagyni, hanem azt a szépséges spanyol leányt, kit méregdrágán vett meg egy barbár leánykereskedőtől.

Mert Ali basa hatvan éves korában is úgy tudott szeretni, mint egy siheder. Csak éppen finnyásabb, válogatósabb lett a haladó idők során. Ez alkalommal komolyan számolt illúzióival és konstatacióval, hogy ennél ingerlőbb, kívánatosabb falatot még nem talált neki Allah! Aldotta is érte Allaht is, a prófétáját is.

Még is becsülte az izletes falatot. Mint-hogy a főeunukja már előregedett, siket és zsémbes lett, új eunukot szerződttetett ugyanattól a barbár rabszolgakereskedőtől, ki ha drágán is, de mindig szolid árut szállított.

Még egy hete sem mult, hogy a spanyol vonatkozású paradicsom gyönyöreit szűrte, mikor a szultán háboruba küldte.

Mennie kellett. A török hadvezéreket nem küldték penzióba nagy érdemrenddel, ha már szolgálatukra nem reflektáltak. A penzió fogalma akkoriban még ösmeretlen volt. Ellenben nagyon divatos volt a selyemzsinór, mely a szultán legmagasabb elégedettségét fejezte ki s a mely bizonyos fizikai magasságba emelte azt, a kivel a szultán nem volt megelégedve.

A basák valóságos tojástáncot lejtettek a selymes hurkok között. A ki véletlenül megbötött, az kiszendetett.

Ali basa tehát, ha rossz kedvvel is, de habozás nélkül indult Erdélybe. Már három csatát vívott a szabad hajduk bérelt csapatával és a moldvai oláhokkal, de az erdélyi hadak vezetősége óvatosan kerülte a döntő ütközetet.

Ez a huzódózás nagyon ingerelte Ali basát, a ki a fönt elmondott okokból idegesen várta a háború befejezését.

Elt akkoriban egy kalandos életű ember, kit Jónás Jánosnak hittak s a ki huszonöt éves korában, nem tudni mi okból, renegált. Mohamedánus lett s mint vándor dervis járta be egész keletet. Ez a renegát a Tisza partján született jóra való keresztény szülőktől. Es ime — beteljesedett rajta a népdalnak a Tisza vizére vonatkozó igazsága:

„A ki annak vizét issza,
Vágyik annak szíve vissza.“

A renegát, kóbor dervis, mély bánattal a lelkében tért vissza hazájába. Szent elhatározás érlelődött meg a lelkében: kolostorba vonulni s holtig vezetelni büneért, a hitehagyásért.

Csak hogy itthon nem igen bíztak benne. A püspök elfogadta gyónását, megkeresztelte újra, abszolutiót is adott neki, de a kolostorba nem merte elhelyezni. Hátha még maradt rajta valami Mohamedből . . . .

Igy vélekedtek mások is. A renegátot nem lehet olyan könnyen szavahihető ember-számba venni.

Ezt ő maga is érezte, tudta. Elhatározta tehát, hogy megtérésének csattanós bizonyítékát fogja adni. Beállított az erdélyi hadak vezetőjéhez és így szólt:

— Vitézlő uram! Minthogy tudom, hogy Ali basa az összes basák között a legveszedelmesebb s legrafaszabb és a legtapasztaltabb hadvezér, én gondoskodni kívánok afelelől, hogy két hétig távol legyen Erdélytől, mely idő alatt kigyelmelek urí kényelemmel ugrathatják széjjel hadait.

A vezér nagyot nézett a megtért renegátra, a kit különben személyszerint ösmert.

— No ha ezt megeselekszi, mondotta akkor a legszebb lovamat választhatja magának. És tetejébe egy zacskó aranyat.

Még az nap este Ali basa sátorába egy kóbor dervis lépet. A dervisek mentől kóborabbak és rongyosabbak, annál udvarképesebbek. A dervist nem kell bejelenteni még a szultánnál sem. Paszpartuja van mindenfelé.

Mi jót hozol? kérdezte Ali basa, ki csöppet sem látszott rózsáskedvűnek.

A dervis hátra tette a két kezét és magasra emelte fejét. Nyugodtan, szinte fölényesen beszélt.

A háreméből hozok híreket . . .

— Milyeneket?

A ki a rossz híreket megédesíti, az olyan mint a ki mézes piláfa mérget árusít. Én nyersen adom a jót is, a rosszat is.

— Beszélj!

A dervis nem kérette magát másodsor.

— Ali basa, téged álnokul rászedtek. Az az eunuk, a kit drága pénzen vettél nem eunuk.

Ali basa dühösen pattant fel a puha kerevetéről. Szeme szikráka' szórt.

— Nem eunuk? kérdezte.

— Nem.

— Egy csöppet sem. Olyan ember mint te vagy, én vagyok, vagy azok, kik veled hadba szállottak.

Ali basa a fogát csikorgatta és kardja markolatját szorongatta.

— És én arra az emberre bízam életem legdrágább kincsét.

A dervis bólintott a fejével.

— Ugy te tetél, mint a ki csirkék mellé ölyvet ül et. Mert tudd meg vitéz Ali basa, hogy az az ember szeretője annak a spanyol leánynak, a kiér te annyi csengő arany piasztért fizetél. Egyebekben Allah nagy és Mohamed az ő prófétája . . .

A dervis elment anélkül, hogy meghajtott volna magát.

Ali basa azon az éjszakán nem hunyta be a szemét. Nem is gondolkozott máson, mint azon, hogy minő kinhalált szánjon annak a pszeudó-eunuknak, ki meggyaláz a háremét, ki szennyet hozott az ő földi paradicsomába. Lemoshata lan, letörölhető len szennyet.

Es elgondolta, hogy mekkorát fognak irigyei nevéni. A dolognak híre megy Konstantinápolyba, valószínű, hogy a szultán is megtudja. Mit ér az ő nagy dicsősége, vitézsége, sikere, ha még az ősvérhajtsárok is gunyosan fognak nevéni.

S a kémek hajnalban jelentették, hogy az erdélyi hadak a távoli bércek között bujkálnak. Eszük ágában sincs a biztos rejteket elhagyni. Azokat csak hetek, hónapok mulva nagy vesződséggel, körülzárással, ostrommal lehet csak árá kényszeríteni.

Es addig a háremben az ál-eunuk szabadon dobzódhatik. Ingyen, potyára jut számára olyan élvezet, amiért Ali basa mesés kincseket fizetett.

Ali basa pereről-percre jobban érezte, hogy ezt a lelki állapotot nem bírja ki. Ugy

fojtogatta a torká', mint a kötél. Elszántna felugrott:

— Inkább a selyemzsinór!

Rendelelet adott, hogy nyergeljék a lovat. A hajnali szürkületben utra kelt s harmadnap este hazaért. Nem csinált semmi bevezetést. Neki esett az eunuk gyér hajának s irgalmatlan ráncigálni kezdte. Az eunuk egy ideig szótlanul tűrte. Tudta, hogy a nagy urak szeszélyesek s hogy az alárendeltek tűrni kötelesek a szeszélyt.

A hajráncigálás után pofonok következtek, azután pedig fojtogatás. Ez utóbbit az eunuk kissé tulhajtott szeszélynek minősítette, megfogta tehát a basa kezét, s csak annyit kérdezett:

— Miért sujtasz engem haragoddal jó uram, engem, a te hűséges eunukodat?

— Mit, te gazember, azt mered mondani, hogy te eunuk vagy? kérdezte Ali basa tajtékózó dühvel.

De most már az eunuk ajka is habzott a méltatlankodástól. Mindent eltudott tűrni nyugodtan, csak azt az egyet nem, hogy eunukágban kételkedjenek. Ez több volt, mint amenyit szolgálke elviselni tudott. Rávetette magát a basára és leteperte. Aztán néhány siketnéma szolgál segélyével bezárta egy toronyba.

Abban a toronyban halt meg Ali basa, miután a szultán az eunuk panaszára örültnek nyilvánította. Mert a szultán bizonyosságot szerzett szakembereitől a felől, hogy az eunuk kifogásalanul eunuk.

Az erdélyiekkel természetesen újra békét kötött, s a megtért renegát kapott egy zárkát valamelyik klostromban. . . .

Májusi estén.

Illatszárzó Májusestén,

Mikor a csók, a bűnös, édes,

Pirulva ajkra-lajkra röppen

S ezer gyönyört lehelni képes;

Mikor a szív remegve dobban,

Mikor a vágy mind lángra lobban:

Felém jöttél könnyelmű pille,

Tavaszi pillangó, ördög-angyal

S szemed tüzetől felhevítve,

Amely nevetve vonz, marasztal,

Követtelek mint élő árnyék,

Vagy mint rózsák között ha járnék:

Hozzad simulva, ostobán, vakon,

Tavaszi rémnyel, ifjan, szilajon . . .

Es mentünk . . . kart a karba fűzve,

Mint két galamb vagy gerle pár.

Szerelmes vágytól hajtva-üzve,

A kertbe hol a holdsugár

Rejtelmesen, csodásan, hófehéren

Szűrődik át a lombokon,

Ahol minden virág rokon . . .

Oda mentünk a kertbe mélyen . . .

Es ott egy padra ülve gyorsan:

Karomba hulltál édesem

S amint a szívünk összedobban

A csókzaporba, részegen:

Amint egy pajkos nászi-nóta

Felénk repült suhanva, lopva:

Mind, ami égő, szent imádat

Található volt nálam és tenálad;

Mind, ami üdvöt adni képes

A Májusest, a bűnös, édes:

Átéztük százszor, ezerszer . . .

Átéztük, hogy im valóra válva

Ránk szállt az üdvök-üdve, álmok-álma . . .

Szunyogh Barna.

Álom.

(Sienkiewicz Henrik.)

Egy jó ebéd után, fényesen kivilágított kényelmes szalonban, különféle csodálatos eseményekről, sejtelmekről, tüneményekről és hasonló megmagyarázhatatlan dolgokról beszélgettek. Egy orvos is volt a társaságban, aki egy szkeptikus kifejezésével mosolygott ezeken a beszédeken és feltevéseken. Ekkor egy bájos hölgy fordult hozzá azzal a kérdéssel, hogy vajjon vele nem történt-e még soha olyasmi, ami megmagyarázhatatlannak tűnt föl előtte?

— Fiatal éveimben — válaszolt az orvos — volt egy álmom vagyis inkább egy egész sor álmom, amely különösség tekintetében mindent fölülmúl, amit valaha hallottam. Ha kívánja, szívesen elbeszéltem.

A társaság egyhangú kérésére az orvos ekképen folytatta:

— Ezelőtt tizenkét évvel egy nyáron Biarritzban tartózkodtam fürdőzés végett. Itt beleszerettem egy angol nőbe, aki egy pikelyekkel borított sajtáságos fürdőjelmezt szokott viselni. Nagyon eredeti hölgy volt, talve különös ötletekkel és gondolatokkal. Ezy izben meghívott engem és több más tisztelőjét hajnalom órai csónakázásra. Kis csónakunkról a csillagokat vizsgáltuk és a lelkének egyik bolygóról a másikra való átlító agos vándorlásáról beszélgettünk. Haza érkeztemkor nagyon fáradt voltam, úgy, hogy egy levél olvasásaközben, melyet iróasztalomon találtam, székemen ülve elaludtam. A ig hunytam be szememet, egy órameretlen nagy városban találtam magamat és egy idegen házból léptem ki, mely előtt egy halottas kocsit állt. Ez fedett kocsit volt, minden oldalról beüvegezve, egy első ajtóval a koporsó befogadására. A kocsit előt egy körülbelül 15 éves fiú állott, fekete színű, rézgombos inas kabátban. Amidőn engem meglátott kinyitotta a halottas kocsit ajtaját, meghajolt, udvariasságos kézműdolgot tett felém, engem beszállásra szólítva. Noha az ember gyökran álmodik furesaságokat, mégis világosan emlékszem, hogy álmomban nagyon megijedtem és oly hevesen hőkentem vissza, hogy fejemet a szék karjába ütöttem. Természetesen tüsszént fölbredtem.

A következő két nap alatt bájos társaságom oldalán teljesen megfeledkeztem különös álmomról, de a harmadik éjszakán csodálatos hasonlósággal megismétlődött. Es azután szabályszerűen minden harmadik vagy negyedik éjjel újra jelentkezett. Végre nyugtalan lettem. A legkülönösebb az volt a dologban, hogy a ház, a kocsit, az öltöny és a fiú arca mindig ugyanaz maradt és hogy a fiú mindig hasonló udvariassággal kért fel a beszállásra. Mindezt egész bizottsággal megtartottam emlékezetemben: a finom inas ruhát, rézgombokat s szőke haját, szürke szeméit, melyek távol állottak egymástól és élénken emlékeztettek halszemekre.

On természetesen fogja találni, hogy egy álomnak ilyen csökönyös ismétlése végre is bárkiben nyugtalanságot kelt. Néhány héttel ezután Párisba utaztam és ugyanabban a fogadóban szálltam meg, melyben az angol nő. Este érkezünk meg nagy társasággal. Sietve öltöztem át s aztán a lifthez mentem, hogy az étterembe felvonassam magamat. A folyosón találkoztam utitársaimmal, akik szintén a liftre vártak. En megnyomtam a villamos gombot és pillanat múlva hallottuk a liftet lefelé jönni. A lift ajtaja felnyit és — én hirtelen visszahátráltam, mintha kísértetet pillantottam volna meg: az ajtónyílásban egy körülbelül 15 éves fiú állott, szőke hajjal, szürke halszemekkel fekete inas kabátban rézgombokkal, éppen úgy, ahogy álmomban láttam. Udvariasságos meghajlással kért fel a belépésre.

Megvallom, életemben először éreztem, hogy a hajam az égnek mered a borzalamtól. Visszaordultam és örült rohanással futottam le a lépcsőn. Odalenn egy székbe rogytam és igyekeztem magamat megnyugtítani, mert éreztem, hogy külsőm nagyon halvány és feldult lehet.

— Ekkor — nem tudom, hogy pillanatok, vagy percek teltek-e el közben — iszonyú sikoltást és reccsenést hallottam. A lift

leszakadt. Amidőn ismét eszméltre tértem, az uasok véres testét láttam a földön, s kikegyorsan fehér lepedőkbe burkoltak és elhordták. A fiú tüsszént meghalt és később három utas is, miat utóbb halottam.

Mindenki a maga módja szerint magyarázhatja az esetet. Engem joggal neveznek szkeptikusnak, mert ha ez egy más emberrel történt volna, akkor nem hittem volna el.

A viharfecske.

— Ibsen. —

Hol a hegység orma benyul a tengerbe.
— Így regél a hajós — költ a viharfecske.

Permetező hab közt siklik tova szárnya,
Lépdél a hullámon s nem merül alája.

Sülyed a tengerrel s emelkedik rajta.
Ha az pihen: hallgat s vijjog, ha szélhajtja.

Félig-meddig uszik, félig pedig lebben,
Egyszer az ég felé, másszor örvényekben.

A víz könnyű, a lég meg nehéz alatta,
Kő tömadár! Érzed, hogy meg vagy csatlátva . . .

A szomorú ép az, hogy mulatunk rajta,
S azt hisszük, úgy költé a matrózok ajka.

Feleki Sándor.

Egy mély seb — egy csókért.

(A ref. főgimn. Bocskay emlékünnepején felolvasott pályanyertes elbeszélés.)

— Domine Michael Tóthy! — kiáltá domine illustrissime Incédy György, a professor historiae katalógus olvasás közben.

— Hic est domine Michael Tóthy? ! mondá még egyszer ingerülten, mivel első szólításra nem kapott feleletet. Most azonban már innen is — onnan is hallatszott a tógás diákok soraiból egy-egy dörmögés szerű halk felelet:

— Abest! . . . abest . . .

— No, majd én előhozom akkor! riadt fel mérgesen a domine professor; s ott hagyva a mosolygó tógátusokat, sietett kifelé a classisból, kövérségétől telhető gyorsasággal. Utközben mérgelődve mormogá:

— Vagy dorbézolt, s most fugál, vagy megszökött hazulról az adta, komisz mendikánsa . . . tudva, hogy rossz fiat tett a tűzre! . . . De én megfogom! hadd lássa, tudja meg, hogy engem nem lehet kijátszani! . . . A lányom, a kis Maresa bizonyosan tudni fogja: merre jár . . . Majd rá ijesztek . . . hátha kivallja?! . . .

A „komisz“ jelzővel megtisztalt domine pedig ez alatt messze földön járt már! A pataki kollégiumból kiszökve Kassa-felé vette útját még a múlt éj folyamán s a hogy egy „kerített“ lovon poroszkált a kassai hajdú-táborba, folyton csak azt forgatta elméjében, hogy vajjon mi okból gyűlöli őt az illustrissime, mikor ő semmit sem vétett neki? Az csak nem elég ok erre, hogy ő oly nagyon szereti Maresát, a professor rózsás kertjének legszebb virágát . . . hiszen ez még inkább a szeretetre teszi érdemessé a böles család-apa előtt? . . . De hát hiába no! Így van és nem amúgy! Ezen már nem segít a méltatlankodás . . .

Gondolatai közben még egyszer felelevenítődik lelkében a tegnapi szép kis história: . . . Este hat óra felé a vigili „Incendium ad arma“-t üdvöltött a Collegium kapuja alatt. A tógások nagy szívbeli örömmel szedték elő szerszámjaikat, kérve az Istent, hogy csak minél több tűz! és minél kevesebb víz! s gondolataikban már ok jártak a Bodrog-parti fűzesben, az oltási jutalom fejében csapra ötok boros hordók mennyei árnyékában! Ő is felkapta a „gerundium“-ot, s a csapat élén rohant a színhelyre, utközben végromlását okozva néhány alkalmatlankodó

berenának! A tűznek csak hamar elejét vették . . . no már csak úgy diák módra: földig lesimogatva az égő házat!

Aztán sietett az Incédy professor ur háza felé — találkozóra.

A kis Incédy Maresa már ott várta az Alma mater legdélecegebb dajkáltját a virágos kert kis zöld rácsos kapujában. Tóthy Miska füstös ábrázatát hálás mosolyra kényszerítve simogatta a Mariska piciny, fehér kezeckéit, letámasztva a gerundiumot az ajtó kilincse alá, amely — mellesleg megjegyezve — époly elmaradhatatlan társa volt neki, mint Incédy professor urnak a longissima a kezéből, és a dohány zacskó a labji zsebéből.

A társalgás menete élvezetes mederbe lépett, úgy annyira, hogy a percek és a fél-órák, mint a futó báránnyelűk, kergették egymást. A két boldog teremtés dehogy gondolt az idővel! Csak enyelegtek tovább . . . Tóthy egyszerre mintha valami halk neszt és óvatos lépteket hallott volna a verendáról. Ez észrevételét közölte Maresával. Majd mit sem törődve evvel, beljebb húzódtak a lugasba. Itt ő, t. i. Miska, előadta kedves kis gerlicéjének, hogy ő most elmegy Patakról. Elmegy Kassára, Bocskayhoz. Beáll hajdu legénynek s harcolni fog a nemzet zászlója alatt a hazáért, a vallásért, a szabadságért! . . . S aztán, ha visszatér majd, hátha meglágyul a szigorú, kegyetlen apa kemény szive közös szerelmük láttán? . . .

Maresa e beszéd hallatára hirtelen megborzádt valami titkos gondolattól. Leakarta beszélni erős szándékáról . . . de hiába! . . . Aztán a gonosz Miska utavalót kért a kedvesétől — egy csókot! . . . Maresa csak bámult . . . és elpirult, mintha nem tudná méltányolni e kérés célszerűségét! Hiszen nem is olyan nagy dolog az! Egy csók a csatába induló kedvesnek, az álmok felett titkon uralkodó daliás diáknak! . . . De csak nézett a csillagok felé — és nem felelt a kérésre . . .

Ő pedig csak egyre, epedve vágyakozott a kért utavaló után! . . . Csak várt s mikor látta, hogy itt és így nem jut zöld ágra egyszerű uton, kemény hangon kijelentette, hogy most már csak azért is itthon marad, letesz mindenről, a harcban nem keres érdemeket a professor ur kegyének elnyerésére . . . s így szerelmökből és tervezgetéseikből soha sem lesz semmi! Hadd fájjon a szive a kis barnának! gondolta magában, hát ha így valahogy kiszorítja azt a kis mézes csókot!?

De már erre a bájos professorleány biztatni kezdte hogy csak menjen hát a csatába de rögtön, s aztán jöjjön vissza mentül hamarabb! Majd elvégzi azt más ő nélküle is. Csak menjen! menjen! . . . de aztán vigyázzon ám azokra a kegyetlen, ördögös ágyu golyókra! . . . S akkor, ha visszajön, épségben és dicsőséggel, megkapja az első csókot szerelme zálogául, s hősiessége legszebb jutal na gyanánt! . . . akkor! de addig egy csipe nyit sem belőle!

(Folyt. köv.)

Dal az első csókról.

Mielőtt ajkam ott forrt volna
Csak egyszer is az ajkadon,
Szerelmes szívvel már megirtam
Az első csókról sok dalom.

Megirtam azt, hogy ajkad nékem
Kimondhatlan gyönyört ígér,
Hogy első csókod szép emléke
Egész a sirig elkísér.

Most, hogy elhangzott már felőle
Jó s rossz rimekben sok dalom,
Az első csókról szóló elvem
Röviden összefoglalom:

A földön mindazon gyönyör közt,
Melyről csak ember álmodik,
Az első csóknál nincsen edesb'
Nincsen jobb . . . csak a második!

Szávay Zoltán.

Legdivatosabb

hosszuszárú

Selyem

Cérna

és

Bőr

keztük

óriási választékban
45 kr.-tól feljebb

SCHÖN SÁNDOR

keztük- kötszer és orvosi műszertárában

Debrecen. Piac-u. 12. sz. Stencinger ház.

Uj női pipere tárgy „LUNA“ kötő.

A

Hammond Typewriter Co

— New-York. —

Látható és kicserélhető írásu eredeti

Hammond írógépei

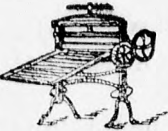
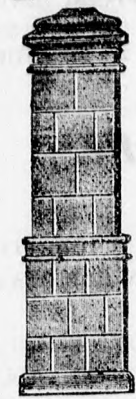
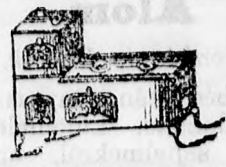
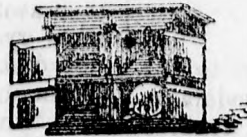
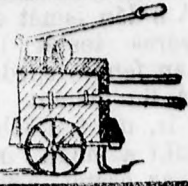
kizárólagos elárúsítására
solvens céget keres.

Szíves ajánlatok lehetőleg referenciákkal

Faragó Testvérekhez.

BUDAPEST,

V., Arany János-utca 8. szám alá
intézendők.

Tavaszi idény.

Építkezéshez: **vasgerendák, porcellan és vaskályhák, konyhák.** Építkezési vasalások. **Méhészeti cikkek és sze számok, minden iparághoz, fürdő kádak, jégszekrények, vasbutorok, gyermek-kocsik, kertészeti felszerelések, kerti padok és butorok, Minimax tüzoltó készülék, Önműködő ajtózárok, kerítésnek való tüskés sodrony és sodrony fonat.**

Tóth Gyula

vasnagykereskedő, Debrecen, 20 és 27.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű **gőzcséplőkészletek,** **ugyszintén magánjárók (uti-mozdonyok) cséplés, vontatási és szántási czelokra (a mozdony utánakaszott egy ölet fogó ekével).**

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről

Zacherlin

Nagyon segít és utólérhetlen féregpusztító
Üvegekben vásároljuk.

Debrecen

Annák Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Friseth Károly
Ganovszky Lajos
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő.
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Kapható:

Riekl Antal József
Róth Antal
Várray József

Berettyóujfalu:
ifj. Weiszberger Ignác
Rothbart Nándor

Érmihályfalva:
Grósz Hermann
Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Slachta József

Hajduszoboszló:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weismann József

kereskedőknél.

